

La riera

Tot plegat comença, amb una certa nostàlgia, quan anàvem amb calça curta i dúiem els genolls pelats. Quan a l'hivern se'ns feien penellons i a l'estiu berenàvem pa amb vi i sucre. Llavors, de tant en tant, anàvem a la riera i hi sucàvem els peus, ens enfilàvem als arbres i pescàvem algun cranc i tot (amb les pinces vermelles i esmolades!). La riera era la riera.

Per aquí, doncs, si volies tocar aigua que no fos de l'aixeta de casa, hi havia torrents, recs i la riera. També hi havia basses, pous, rescloses i alguna piscina i tot. L'aigua, domesticada i posada al servei de la gent, a vegades s'esverava i quan havia plogut prou feia una rierada. Si no havia fet mal, feia goig veure aquell tou d'aigua que engolia terra, pedres i vegetació, i lliscava bramulant, avall va! T'hi acostaves una mica i hi llençaves una branca que, després de la trajectòria inicial de la teva embranzida, queia mansament a l'aigua i, de cop, s'accelerava brusquement, trabucant-se aquí i enfonsant-se allà. I tornava a sortir a la superfície com per agafar aire i poder continuar avall fins que es feia borrosa i ja no la veies. Apa, siau!

La riera, llavors, gairebé no tenia nom. Era la riera i poques vegades l'anomenàvem com a Tenes. I, encara, hi havia qui en deia "riera Atenes" i somiava amb fabulacions etimològiques d'origen grec: les falses etimologies ja ho tenen això... La qüestió és que, en l'imaginari d'una època i d'unes quantes generacions, la riera hi era ben present i no va ser fins uns anys després que va començar a parlar-se del riu. Hi havia força gent que, quan sentien que es parlava de la "problemàtica del riu", o de si calia fer això o allò amb "el riu" difícilment identificaven el "riu" amb la "riera" de sempre. I quan algú parlava d'una "riuada" no situava aquest desbocament de les aigües a prop de casa. La nefasta realitat de l'any 1994, però, ens va fer recordar que, li diguem com li diguem, l'aigua no té aturador i que la tragèdia sí que té noms i cognoms ben concrets.

El que era la riera, doncs, havia esdevingut un riu i, ara, la canalla dels verals etiqueten el curs d'aigua com a riu perquè, a més, amb sequera o no, hi baixa aigua amb una constància inexplicable. Com un riu. Perquè, de fet, la diferència entre el que anomenem riu i el que anomenàvem riera és, senzillament,

aquesta persistència de l'aigua que hi passa o no. Si fos un curs de cabal variable i que s'asseca en èpoques de sequera n'hauríem de dir riera, però ara que té un cabal constant durant tot l'any, n'hem de dir riu. Entès.

Però, què ho fa que ara hi passi més aigua? i, encara, d'on ve aquesta aigua? Sempre s'ha dit que el Tenes neix a Castellcir i s'aboca al Besòs a Parets, al límit amb Mollet. Són 35 km de recorregut durant els quals el riu Tenes recull aigües d'una munió de torrents i ensenya paratges de gran bellesa. Però, com explicava recentment un tècnic del Consorci per a la Defensa de la conca del riu Besòs, ara hi ha noves aportacions d'aigua. Ben senzill: les Estacions Depuradores d'Aigües Residuals que, encara que no en sigui el seu objectiu inicial, mantenen un cabal constant d'aigua i, de rebot, fan que canviem el nom de "la riera" Tenes i augmentem la seva dignitat anomenant-la "riu". Què vol dir que "mantenen un cabal constant d'aigua", doncs? Doncs això: les depuradores recullen l'aigua que els vilatans de la zona deixen anar (després de rentar la roba, o dutxant-se cada matí, o estirant la cadena del lavabo, etc), la netegen i una vegada depurada, la retornen a la natura. Així, una bona part de l'aigua que passa pel Tenes a l'alçada de la Vall del Tenes ve de les depuradores de Sant Quirze de Safaja, de Bigues i Riells, i de Santa Eulàlia de Ronçana. Però encara cal fer un matís: i l'aigua de l'aixeta, d'on ve? Doncs del Ter.

Per tant, i recapitulant, la necessitat d'aigua de la nostra manera de viure moderna, que ens fa ser nets i anar sempre lluent, ha obligat a portar aigua del Ter cap a aquí. Aquesta aigua, una vegada utilitzada, la recollim i la tractem per extreure'n fangs i porqueria i la tornem a abocar als corrents existents d'aigua que, és clar, tenen una aportació suplementària, aliena a la conca pròpia del Tenes. I com que encara que hi hagi sequera, hi baixa més aigua, la riera Tenes s'ha convertit en el riu Tenes.

I ara, aquell nen de calça curta de l'inici, una mica nostàlgic encara, pensa que això dels trasvassaments d'aigua és ben curiós perquè canvia el nom dels records.

Ramon Vilageliu

Anuncieu-vos a ronçana